

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
10. szám. 2007 október
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Örök reformáció

Unitárius falinaptárunk piros betűkkel hirdeti, hogy október 31. ünnep, a reformáció ünnepe. A tudomásulvétel mellett sajnos napjainkban már halványult az ünneplés fénye, talán fogyatékosabb lett a róla való ismeretünk is, és egyre kevesebb unitárius egyházközségben kondulnak meg a harangok figyelmeztetve az ünnepre, és az ünnephez kötődő kötelességeinkre. Nem szolgálhat mentségünk az sem, hogy még Unitárius Káténk sem sorolja ünnepeink közé (85. kérdés) – pedig ott lenne a helye. Bizony, ott lenne a helye, mert a reformáció nélkül nem lenne protestáns kereszténység, s protestáns kereszténység nélkül nem lenne unitarizmus.

Az „itt állok, másként nem tehetek” szavak súlyát mérlegelve úgy érzem, lelkiismereti kötelességünk minden évben legalább egyszer ünnepet szentelni, emlékezni a reformációra, egyrészt mert azonoságtudatunknak tartalmat és célt ad, másrészt mert múltidézésünk olyan erő, amely a mában a jövőnek szolgál.

A reformáció a szellemnek, a léleknek a felszabadítását jelentette a középkori skolasztika, a dogmák és az egyházi tekintély alól. Ennek a felszabadulásnak két irányulása volt: egyik a múltba, a másik a jövőbe tekintett. A múltba-tekintés kereste azt a szilárd alapot, amelyre támaszkodni akart; visszatekintett egészen a Bibliáig. A jövőbe-tekintés követelte a lélek számára a szabadságot, a türelmet, a haladást, a lelkiismerettel összhangban álló vallásos életet. Valójában az evangélium, a jézusi tanítás diadala volt ez, amely a külsőségekről a lélek belső világára, az intézményről a lélek egyházára irányította a tekintetet.

A reformáció célja az addigi feltétlen, tekintélyvel alapuló hittel szemben a meggyőződésen, a megértésen alapuló hit megélése, a hittudomány és művelődés kiterjesztése a szűk egyházi (klerikális) keretektől a világi (laikus) társadalom irányába. Ennek tudható be, hogy Luther Márton kalapácsütései nemcsak a wittenbergi vártemplom ajtaján koppantak; hangjuk történelemformáló erővel zengett, s nyomában elindult egy új szellem, új lelkiiség forradalma: a reformáció.

A reformáció a korszellemtől eltérő új vallási, teológiai látásmód és életgyakorlat megalapozása mellett a *nemzeti kultúra* alapjait rakta le. Ez alól nem volt kivétel a magyar kultúra sem. A szellemében is magyar műveltség a reformációval kezdődik.

A magyar kultúra kibontakozását a reformáció három fő törekvésével segítette elő: az *anyanyelvűség*, a *könyvkiadás* és az *iskolahálózat* kialakításával.

Hosszasan lehetne értekezni ezek jelentőségéről, fontosságáról, hasznáról, de engedtessek meg, hogy ez alkalommal csak egyet emeljek ki: az *iskola* s ezáltal a *nevelés* fontosságát. Ez annál inkább időszerű, mert egy néhány héttel ezelőtt ünnepélyesen megemlékeztünk a kolozsvári reformáció-kori iskolánk – a János Zsigmond Unitárius Kollégium elődintézménye – alapításának 450. évfordulójára.

A reformáció-kori iskola nevelési elve tette lehetővé a teológiai, vallási, irodalmi tartalmú munkák anyanyelven történő olvasását, megértését. Ennek köszönhető, hogy nemcsak a kevesek, hanem a „sokak”, a nép számára is feltárult a tudás, az ismeret világa. A tudás mellett a keresztény erkölcs társadalmi érvényesülését szorgalmazta, s ezzel a modern polgári társadalom és gazdaság kialakulását mozdította elő. Elutasította a korábbi vagy éppen korabeli szerzetesi és lovagi életeszményt, és helyébe a társadalomban érvényesülő alkotó életeszményt állította. Igazolta, hogy a tudás csak akkor értékes, ha melléje szegődik társként a „jámorság”, mert „a szeretet munkája által gyarapszik a szeretet, és az ember jobbá lesz” (Luther Márton 95 tételéből).

A reformáció eszmevilága ma is hat, érvényesülni akar, mert lényegi üzenete ma is örök és időszerű. Ezért minden évben, amikor a reformáció napját ünnepeljük, önvizsgálatot tartunk. Hogyan viszonyulunk egykori üzenetéhez? A reformációt nem letűnt történelmi eseményként kell ünnepelni és rá emlékezni, hanem naponként megélni, sőt egyéni és közösségi életünk mozgatórugójává tenni. Akik előttünk jártak, azok példája és életútja követésre hív, az utánunk jövőknek, nekünk kell utat készítenünk. Nem könnyű munka ez, de gyönyörűség.

Úgy gondolom, az erdélyi reformáció nagy személyiségének, reformátorunk, egyházalapítónk, Dávid Ferenc szellemi örökségének novemberi megünnepléséhez a reformáció ösvényein vezet az út. Induljunk el az örök megújulás (semper reformandi) reformációi üzenetével a jövő felé!

Dr. Rezi Elek

Az istenképű ember

„Teremté tehát Isten az embert az ő képére...”
(1Móz 1,27a)

Ha szakítanánk időt néha kívülről is megfigyelni magunkat, rohanó, sürgő-forgó embereket látnánk, akik szinte versenyt futnak az idővel és egymással.

Több munkahely, délután későig intézményekben hagyott gyerekek, megfáradt felnőttek, idegesen követelőző főnökök, rettegő beosztottak, este ingerülten hazakerülő szülők, óriási szatyrokat cipelő anyukák, elégedetlen tinik, magukra maradt idős emberek.

És mindenki egyre csak számolgatja, hogy hány nap van még péntekig. Hogy aztán a hétvége se hozzon megállást, hiszen a nagy rohanásban sok minden elmaradt, és pótolni kell. S így marad el a pihenés, együttlét, hálaadás, feltöltődés. És a vasárnap délután már attól rettenetes, hogy másnap már megint kezdődik minden előlről.

Ilyenek a mai, Isten képére teremtett emberek? Ez lenne a 21. század?

Halottak napja előtt

November az emlékezések hónapja. Elmerülve kutatjuk a múltat, szemléljük a jelent és tervezzük a jövőt. A múlt halványodó, de megszépülő emlékeiben jelenik meg előttünk, emlékeink közt megjelennek az immár érinthetetlen arcok, melyek mosolyognak felénk, és bátorítólag üzennek nekünk. Isten szeret minket, itt van velünk, és azokkal, akik már örök nyugalmat leltek.

A szeretet, amelynek nincsenek határai és betájolási lehetőségei, a sírhanton túl is megmarad, mert „a szeretet soha el nem fogy” (1Kor 13, 8a).

A jelen képe felemelő, a nagy elindulások és megérkezések jelene. Távolról már ébred a remény, itt vagyok, érkezem, lángot gyújtok, kezemben virágcsokor, lelkemben szeretet, érzem, tudom, hogy emberi módon szerettek, úgy ahogy, mindig kellene hogy szeressek.

Jövendő, te ott vársz engem a temetők kapuján túl az életben. Te ismeretlen vagy mindannyiunk számára. Elárulod-e, mit tartogatsz számunkra? Talán még te sem tudod, csak engedsz minket tervezni, engeded, hogy Istenbe vetett hittel mi feléd induljunk, higgyünk, reméljünk és bízunk benned.

Még egyszer visszanezünk, a gyertyák pislákolnak, a virágok hervadásnak indulnak, az eltávozott szeretteink ott maradnak, talán a csillagútról néznek és mosolyognak.

Felemelő érzés, megkönnyebbitő: van bennem még lélek, előttem az élet, szívemben duzzad a szeretet, lelkemben él a remény és a hit. Valaki vigyáz rám éjszaka és nappal, aki-től az életet én is kölcsönkaptam.

Berei István

Rohanó világ! – halljuk gyakran, mindenfelől.

Bizonyítani kell mindenhol, maximálisan, legalább is úgy tenni, mintha minden, amit nyújtunk, a tökéletességet súrolja.

Szinte divattá vált a stressz. Mintha növelné az emberek fontosságát a folytonos telefonálgatás és rohangálás. És ez a „sem mire sincs időm” megmentene attól, hogy mellőzzük azt, ami a legfontosabb.

És akik nem ezt teszik, már különc-számba mennek. Mit képzelnek magukról?

És aztán egyre jobbakat ugrik a statisztika, hogy a lakosság hány százaléka depressziós, iszik, válik – és tobzódik a fiatal-ság!

Ha engedékenyebbek vagyunk, hát elintézzük azzal, hogy igen, a sok stressz! És ezt oldani kell!

Harmónia. Nyugalom. Önmagunk. Istengyermekiség. Biztonság. Megelégedettség – elérhetetlen messzeségbe kerültek?

Igen. Ha oda helyeztük. Ha nem hiszünk benne. Ha mindent megteszünk, hogy elmeneküljünk az elől, hogy önmagunkat és harmóniánkat megvalósítsuk.

De hát mit tegyünk, ha felismertük magunkat a tömegben? És nem jó!

Talán induljunk ki abból, hogy Isten egyik legnagyobb ajándéka: a szabad akarat. Ami nagy lehetőség, de nagy felelősség is!

Mit választunk? Mert ha úgy döntünk, hogy önmagunkkal, embertársainkkal, Istennel való harmóniánk mindennél fontosabb, akkor időt kell szakítanunk a nagy rohanásban, le kell vennünk hátunkról a gerincünket elferdítő zsákunkat, amelyet mindenhova magunkkal cipelünk és bele kell néznünk végre, hogy mi is nyomja a hátunkat?

Gondoljunk csak arra, hogy egy kirándulásra való készülődésnek is mennyire fontos mozzanata a csomagolás. Ha tudjuk, hogy sokat fogunk gyalogolni, valószínűleg hátzacsakot választunk. A leggondosabbak akkor vagyunk, ha gyalogtúrára megyünk. Ilyenkor jól megfontoljuk, mit teszünk bele. Mert senki sem szeret fölöslegeseket cipelni!

És mennyivel jobb lenne megnézni azt a batyut, amelyet minden nap és mindenhová magunkkal viszünk!

Ezt mindenkinek személyesen kell megtennie, időt és figyelmet szentelve minden darabnak, ami onnan kikerül. S ha túl nehéz a szembenézés, ne szégyelljük a segítséget elfogadni! Olyan ez, mint a nagytakarítás, amit időközönként mégis „meg kell ejteni”.

Vannak dolgok, amik nagyon gyakran ott nyomják hátunkat, zsákunkat.

Ilyen például az *önzés*. Rendkívül súlyos teher zsákunkban. Romboló viselkedési forma, amely mindent magának akar, és csak feltételekkel ad. Ha kap, akkor pedig attól retteg, hogy más még többet kapott. Ezért sokat szorong emiatt, fölöslegesen stresszeli magát, és sokszor magára marad. Kezeleni leginkább az alázat gyakorlásával lehet, ami nemcsak egónkat (énünket) oldja fel, de megtanít a kívülről való szembenézésre, látni magunkat *túlról*, hibáinkkal és erényeinkkel együtt.

folytatás a 4. oldalon
Ferenczi Enikő

Az unitárius oktatás 450 éve Kolozsváron

Nyitány: három könyv

Szeptember 21–22-én zajlottak a kolozsvári Unitárius Kollégium fennállásának 450. évfordulójára szervezett ünnepi napok. Az Egyházi Képviselő Tanács azonban már az ünnep előestéjére meghívta a kolozsvári bibliofil közönséget egy hármast könyvbemutatóra. Ilyen vagy olyan vonatkozásban mindhárom könyv kapcsolódik a patinás oktatási központhoz.

Dr. Szabó Árpád püspök köszöntése után Fazakas István lépett a pulpitushoz, hogy a Pallas-Akadémia Kiadó gondozásában megjelent *Erdély nagy pedagógusai* című neveléstörténeti antológiáját mutassa be az érdeklődőknek. Unitárius vonatkozásban a felsorolt hét jeles nevelő – Kereszturi Pál, Apáczai Csere János, Pápai Páriz Ferenc, Kovásznai Sándor, Köteles Sámuel, Bolyai Farkas és Brassai Sámuel – közül természetesen Brassai személye kötődik a nagy múltú iskolához. Brassai nemcsak a tudományok avatott művelője volt, hanem kiváló pedagógus is, a 19. század egyik legjelesebb nevelője, akinek tudása – mint maga vallotta – elsősorban a *módszerben* állt. Fazakas Istvánt három szempont vezérelte a kötet-szerkezet elképzelésében: a kiemelt pedagógusok erdélyi származása, a külföldi akadémia-időszak utáni hűséges visszatérés a szülőföldre és a honi oktatásügy újból és újból aktuális reformjának sürgetése.

Fazakas István (főnt) az *Erdély nagy pedagógusai* című könyvét ismerteti, Krajnik Nagy Károly (lent) Sánta Ferenc *Isten a szekéren* című novellaválogatását mutatja be.

Másodikként dr. Rezi Elek *Teológia és népszolgálat* című könyvét mutatta be Kovács Sándor frissen doktorált teológiai oktató. A kötet központjában Ferencz József teológus és unitárius püspök alakja áll. Hittudósi munkásságának e felmérése voltaképpen a szerző, Rezi Elek doktori értekezéséből készült „párlat”. A kötetet ismertető Kovács Sándor nem is hagyta szó nélkül: talán ajánlatosabb lett volna a teológiatörténet szakértőit célcsoportul választani, s kevésbé tekintettel lenni a laikus olvasók vélt megértés-horizontjára.

Sánta Ferenc *Isten a szekéren* című novelláskötetét, amelyet harmadikként mutatott be a szerkesztő, Krajnik Nagy Károly, az első erdélyi Sánta-könyvként üdvözölhetjük, bár a háromszéki születésű, de Magyarországon megtelepedett szerző műveit több mint húsz nyelvre lefordították. A szülőföldi szellemi örökség, majd a kolozsvári Unitárius Kollégium életre szóló meghatározottságként vehető számba a nemrégiben elhunyt Sánta Ferenc életútjának szemlélésekor. Ideje volna, hogy regényei, novellái – akár könyvlapokon, akár filmek révén – egyre szélesebb ismertségre tegyenek szert. Ezt szolgálja az új kötet is, amelyet a kolozsvári Studium Könyvkiadó kínál ez alkalommal az olvasóknak. A könyv megjelenését többek között az Erdélyi Unitárius Egyház és a Pro János Zsigmond Alapítvány támogatta.

A kollégiumi napok szeptember 21-i kezdésekor dr. Szabó Árpád püspök az unitárius kollégium szélesre tárt kapuinak képeivel nyitotta meg az ünnepi programot. Az ősoket megillető hálaankra és tiszteletünkre hivatkozott, amely egyúttal mozgósító erő is: „tegyük tanúságjelét annak, hogy akarunk maradni iskolafenntartóknak, hogy még sok-sok unitárius ifjat indítson útjára ez az iskola.” A püspöki köszöntő után Gaal György kolozsvári hely- és művelődéstörténész mutatta be a 450. évfordulóra megjelent oktatástörténeti kötetet.

A kolozsvári Unitárius Kollégium századai

A kolozsvári unitárius egyházi oktatás négy és fél százados múltja – mert történelmünk viszontagságai olykor halmozottan megtépázták – büszkeségre okot adó eredményei mellett tele van repedésekkel, megpróbáltatásokkal. Az új kötet, amelyet Gaal György szerkesztett és részben írt, ennek a történetnek 391 évnyi időszakát fogja át. Amint a szerkesztő/társ szerző a könyvbemutatón mondta, a kötet címe (*Fejezetek a Kolozsvári Unitárius Kollégium történetéből*) szerényen jelezni próbálja, hogy a neves iskolaközpont átfogó történeti monográfiája még nem készült el, Gál Kelemen és Benczédi Gergely iskolatörténeti tanulmányai azonban megkerülhetetlen tételek e majdnani monográfia elkészültéhez, s az évforduló okán méltó és igazságos, hogy a két nagyérdemű iskolaigazgató dolgozatait (ismét) kézbe vehesse a széles olvasóközönség. Gál Kelemen a kezdetektől az óvári iskola elvételéig (1693-ig), Benczédi Gergely a főtéri („piaci”) iskola kezdeteitől 1901-ig tekintette át a kollégium múltját, Gaal György pedig a 20. század első felének eseményeit foglalta össze 1948-ig, a felekezeti iskolák államosításáig.

A 16. századi reformáció lázában a kolozsvári tömeges felekezet-váltásokat (lutheri evangélikusok – szakramentáriusok, vagyis „helvét” reformátusok – unitáriusok) természetesen iskolaalapítások körítették. Az első unitárius oktatási intézmény

folytatás a 4. oldalon

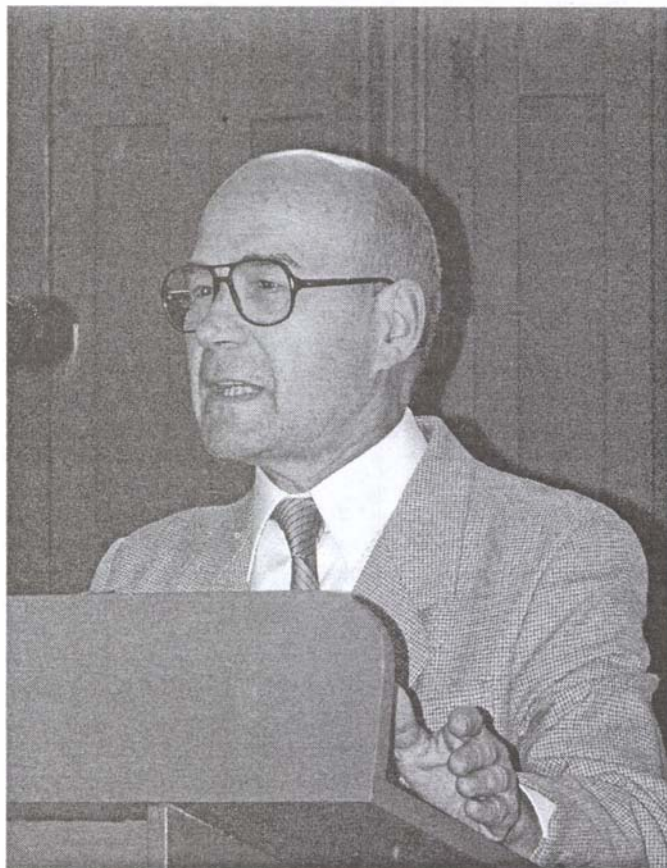
J. T.

Az unitárius oktatás...

folytatás a 3. oldalról

a kolozsvári Óvárban, az egykori domonkos rendházban kezdte meg működését, János Zsigmond és Dávid Ferenc hathatós támogatásával. Az iskolaalapítás éve 1557 ugyan, unitárius intézménynek – a szó mai értelmében – nyilvánvalóan csak 1568-tól, a vallásszabadság kihirdetésének évétől tarthatjuk. A rektor- és igazgató-változások viharaiiban edződött ez a korai intézmény, de természetesen az unitarizmus hőskorának aurája veszi körül. János Zsigmond és Dávid Ferenc halála, majd a szombatoság megjelenése és a dési egyezség átmeneti hanyatlást hozott ugyan az unitárius egyház egészében – és közvetve a felekezeti oktatás alakulásában is –, az első évszázad, a 16. mégis olyan erkölcsi és presztízs-alapot jelentett, amelyre a következő századok unitárius oktatása bízást építhetett. A 17. század a református többségű Erdély (és Kolozsvár) színterében nem hozott különösebb változást az unitárius kollégium tanulmányi és szervezeti rendjében. Amikor azonban I. Lipót császár nevezetes „diplomájával” (1690) megerősítette Erdély Habsburg-függését, ezzel a katolikus egyház újabb térnyerése következett el, s ennek számottevő hatása volt az unitárius oktatás alakulására is. Az óvári kollégiumnak új épületet kellett keresnie. Ezt nevezték később „piaci iskolának”.

Az újabb épület a Fötéren épült fel, az ún. Plébániasoron. 1695-ben elkészült az alapozás, jó egy év alatt pedig az egész ház. 1697 májusában azonban a már kész épületet lángok emésztették el. Ekkor Dimián Pál rektor Hollandiába utazott, hogy egykori mestereitől, iskoláitól, támogatóitól újabb adományokat szerezzen a kollégiumi ház újjáépítéséhez. Az erdélyi unitáriusokkal rokonszenvező remonstránsoktól Dimián több mint 17 ezer forintot hozott, ami elégnek bizonyult az újjáépítéshez.

Gaal György a kollégium történetét foglalja össze, és az általa szerkesztett emlékkönyvet ismerteti

Az istenképű ember

folytatás a 2. oldalról

Magunkkal cipeljük csalódásainkat, sértettségünket is. Megbocsátani tudni kell. Sok mindentől felszabadít és megszabadít, ha képesek vagyunk rá. De legfőképpen ne tápláljuk tovább magunkban a rosszat. Ne kapjanak minduntalan elsőbbséget, ne vegyük újra és újra elő sajnálgatva magunkat. Önmagunk nyugalomáért tanuljunk felejteni, lezárni a sérelmes dolgokat. S így talán mi is reménykedhetünk hasonló megbocsátásban.

A folyamatos visszatekintés, a múlt felhánytorgatása ellopja az időt a jelentől.

Egy másik súlyos csomagunk a *sietség*. Mindent gyorsan szeretnénk elérni anélkül, hogy hagynánk megérni. És ha ebbe hajszoljuk gyerekeinket, őket is magunkkal rángatjuk a rohanásba. A sietségben könnyen megfélekedhetünk arról, ami a legfontosabb: a kedveseinkkel együtt töltött idő fontosságáról, magatartásunkról, amely meghatároz, s amellyel leginkább tanítunk. És elmarad a szakrális idő, amelyet Isten és én töltünk be, a Vele való együttlét, és mindenképpen az általa teremtett világ szépségeinek felismerése és értékelése.

Ne rohanjunk a tegnapha vagy a holnapba, érzékeljük a perc fontosságát, a *most* nagy lehetőségét, amely kétségtelenül Isten ajándéka.

Panasz. Talán nem is tudjuk, mennyire szeretünk panaszkodni. Ez mindig könnyen megy. És nem lehet panaszkodni emocionális ráhangolódás nélkül, aminek az eredménye csakis a rosszkedv lehet. Amúgy is hajlamosak az emberek a rosszkedvre, főleg, ha rosszul érzik magukat a világban. És hajlamosak a dep-

resszióra. A depresszióból pedig az ember sokszor fokozott aktivitásba menekül. Ettől peregne a 21. századi társadalom?

Folyamatosan *szorongunk*: nem vagyunk elég jók; biztos, rosszul alakul majd minden holnap. Szorongunk, hogy társunk nem halad eléggé a ranglétrán. Szorongunk, mert gyermekünk nem úgy fejlődik, ahogy az „elő van írva”. Hogy nem olyan személyiség, amelyet mi szeretnénk. És szorongásba kergetjük, mert azt akarjuk, hogy ő legyen a legjobb, hogy zsenit neveljünk belőle, hogy mindent megkapjon, amit a más gyereke, de főleg azokat, amiben nem lehetett nekünk részünk. Csak arra nem gondolunk, hogy boldog-e? Hogy ebben a nagy szorongásban hogyan valósíthatná meg önmagát?

És ebben a tökéletességre törekvésben a legrosszabbat látja, egy szorongó, önmagával és mindennel elégedetlen szülő!

A rohanás megsemmisíti életünket. Szorongásunk pedig szorongásba kergeti környezetünket.

Meg kell tanulnunk megállni. Félretenni a kevésbé fontosat. Előhívni és megteremteni magunkban az isteni képmást. Mert lehet lassabban, de biztosan haladni. Mert van harmónia. Lehet önmagunkkal, társainkkal, Istennel békében élni. S ennél nagyobb megvalósítás?

Mert képesek vagyunk megtalálni önmagunkat és azt, amire Isten hívott minket a 21. századi rohanásban is. Mert képesek vagyunk megbocsátani, és képesek vagyunk elfeledni az önsajnálatot. A másokra való figyelés feloldoz minket, és megtisztít. Mert képesek vagyunk jobbá válni, és tudatosabbak lenni.

Meg kell találnunk Istent! Önmagunkban, másokban, a teremtett világban.

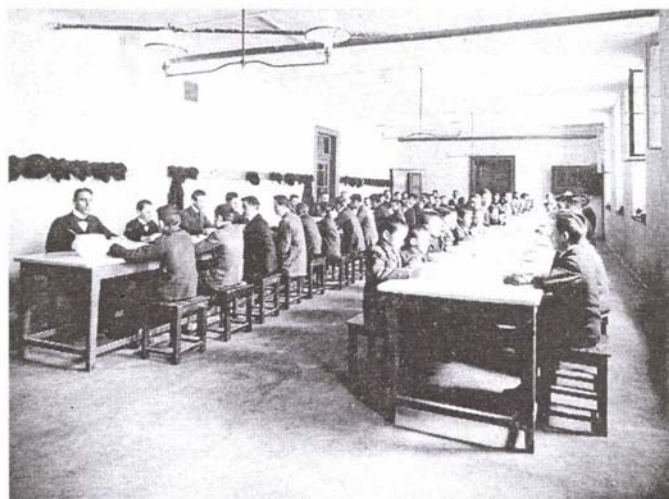
És megvalósul a harmónia, és időt nyer minden, ami fontos.

A Rákóczi-féle szabadságharc kimerülése, az 1711-es szatmári béke, majd az 1716-os gyors és erőszakos katolikus restaurációs hullám azonban újabb, még súlyosabb csapást jelentett az unitárius kollégiumra, illetve egy sor további intézményre és ingatlanra, amelyek mind a kolozsvári Főtérhez – egykori „katolikus területekhez” – kötődtek. 1716 augusztusában Steinville erdélyi hadi kormányzó utasítására lezárták az unitáriusok „quartaházát” (iskolaépület-együttesét), majd 1718 márciusában végleg el is vették.

A vagyona jó részéből kiforgatott unitárius egyháznak a 18. század elején így szinte az alapoktól kellett újrakezdenie az oktatás megszervezését. A Belső-Magyar utca (a mai 1989. december 21-e, korábban Kossuth Lajos utca) északi során egy viszonylag szerény ház adományozásával kezdődött az új „megtelepedés”. Hat-nyolc szobában indult újra, ami nem sokkal korábban kényelmes, tekintélyes, célirányosan tervezett épületben megszokott. Az unitáriusok összefogása, adományozó nagyvonalúsága szinte csodát művelt, még ha e csoda nem volt is egyéb, mint az unitárius oktatás fizikai és erkölcsi fenntartása mintegy hatvan éven keresztül a sanyarú körülmények között. 1780 augusztusában azonban már egy összefüggő, egyemeletes téglapépület állt készen a Magyar utcában (ebben az épületben működik ma az állami Egészségügyi Liceum), amelyet 1806-ig folyamatosan – ám nem kis nehézségek árán – bővítettek. A 19. században – az előzményekhez képest legalábbis – viszonylag zavartalanul folyt az oktatás és nevelés. Kiváló pedagógusok, naggyá vált tanítványok és örök érdemű jótévedők neve fémjelzi ezt az időszakot. A 19. század unitárius oktatásának jellemzését Benczédi Gergely alaposan dokumentált fejezetek révén végezte el. (Osztályok, frekventálás, egyenruha, házi rend, esküdtsek, büntetésnemek, közvizsgálat, szünidők; Kormányzás, felügyelet; Iskolai hivatalok; Iskolai díjak; Segélyezés, divízió, életmód; Jóltevedők; Tanárok képzése, tanárok és tanulók száma, tannyelv, tantervek; Jogi tanszék felállítása, érdemjegy; Tanárok és tanítók fizetése; Iskolai törvények, államsegély iránti szerződés; Felügyelő gondnokok, igazgatók és tanárok a Bel-Magyar utcai kollégiumban 1719 és 1901 között; A Kolozsvár-szentpéteri iskola.)

A 19. század harmadik harmada – és különösen az oktatásügyre nézve rendkívül jótékony hatású „Eötvös-törvény” – gyors felzárkózást hozott a magyarországi és európai tudományossághoz, illetőleg kedvező feltételeket biztosított a felekezeti iskolák működéséhez. A 20. század elején e kedvező feltételeknek köszönhetően az unitárius kollégium is új korszakot kezd. Az előző két évtizedben „válik meg a tanintézet a korábbi, 17. századra visszanyúló erdélyi patriarkális-felekezeti hagyományoktól, s beilleszkedik az egységes magyar tanügyi rend-

A kollégium ebédlője a századelőn

Az évforduló emlékére elhelyezett táblák egyike a kollégium lépcsőházában (a többi táblákon: jeles püspökök, tanárok és tanítványok neve)

szembe. Természetesen az adott keretben a felekezeti jelleg továbbra is érvényesül, főleg a nevelés terén” – írja a 20. század első felének iskolatörténetét jegyző Gaal György. A századelő kollégiumi életének meghatározó eseménye volt az iskolaközpont új épületének elkészülte. A Pákei Lajos tervezte monumentális épület 4365 m² területen fekszik, szomszédos a belvárosi unitárius templommal. Gaal György részletesen mutatja be az egyes kollégiumhoz kötődő intézményeket, így az Unitárius Teológiai Akadémiát, a Főgimnáziumot, az Internátust és a konviktust, a kollégiumi kórházat, a Nagykönyvtárt, illetve az elemi iskolát. Külön fejezetet szentel a háborúk és az államosítás történetének. Míg az Unitárius Kollégium az első világháborút túlélte, „a második következményei felszámolását eredményezték.” De a két világháború közötti időszak sem volt gondtalan. Az első világháború veszteségein elsősorban emberanyagot kell értenünk. Számos kiváló ifjú esett áldozatul a frontokon (1914 és 1916 között 90 tanulót soroztak be a kollégiumból). Természetesen a második világháború is súlyos véráldozatot követelt. „1944-ben a VIII. osztályosok nagy része önkéntesen katonai szolgálatra jelentkezett a tanári kar vagy az igazgató előzetes értesítése nélkül. Ezt a sajtó is hírül adta, s a hazafias magatartás szép példájának tartotta.”

A hatalomra került kommunista államvezetés már 1948-ban, országlása első évében felszámolta a felekezeti oktatást Romániában. A hírhedt „tanügyi reformnak” esett áldozatul az Unitárius Kollégium is. A Pákei-féle gyönyörű kollégium-épület – néhány helyiség kivételével – állami tulajdonba ment át, hogy csak majd 1999-ben kerüljön vissza újra jogos tulajdonosához, az Erdélyi Unitárius Egyházhöz. Szerencsére a kollégium már korábban, 1993-ban újra megnyithatta kapuit, s azóta is lendületesen fejlődik, kínálata gazdagodik, igazodva a kortárs

folytatás a 6. oldalon

Az unitárius oktatás...

folytatás az 5. oldalról

idő kívánalmihoz, de tudatosan ragaszkodva hitbeli és erkölcsbeli hagyományaihoz.

A Brassai Sámuel Elméleti Líceum

A könyv ismertetése mentén Gaal György természetesen nem mulasztotta el, hogy a kommunista hatalomátvétel utáni időkben létrejött és ugyancsak tiszteletre méltó történelmet magának mondó Brassai Sámuel Elméleti Líceumról is szöveg. Ez alkalomra jelent meg az 1990-es években Kovács Nemere által életre hívott Brassai-füzetek újabb száma, amely így az unitárius oktatás történetét idéző kötet kiegészítő anyagának is tekinthető.

A „brassais” diákok Rónai Éva tanárnő által összeállított és rendezett irodalmi műsora (*Ima 2007-ben*) nagy sikert aratott. Ezután Popa Márta, a János Zsigmond Unitárius Kollégium igazgatója a Körmöczi János hajdanvolt kollégiumi igazgatóról, unitárius püspökről elnevezett fizikai kismúzeumot mutatta be. Az ügyesen megvilágított, felújított tárlókban kiállított tárgyak között jó pár 200 évesnél is régebbi darab látható. Komáromi Emese kollégiumi tanár ismertette a Gelei József nevét hirdető biológikum növénytani és állattani gyűjteményét, majd Vajda Zsuzsanna geológia szakos hallgató beszélt a múzeumban kiállított kőzetleletekről.

Az ünnep sűrűjében

A 450. évfordulóra gyönyörűen felújított előcsarnokban és lépcsőházban az ünneplők megtekinthették a kollégium jeles támogatóinak, tanárainak, diákjainak nevét soroló táblákat. Kolumbán Gábor főgondnok az időtálló építés és a jövőre való szellemi előkészület párhuzamának jegyében avatta a táblákat. Az unitárius kollégium és a Brassai-líceum diákjai megkoszorúzták a Brassai-, Berde-, János Zsigmond- és Dávid Ferenc-emléktáblákat, miközben a Péterffy Gyula kollégiumi kórus (Majó Julianna karnagy vezényletével) ismét gyönyörűséget szerzett jól kidolgozott énekése révén.

Az első nap ünnepi eseményeit Szakonyi Károly *Adáshiba* című színművének bemutatója zárta a János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjainak előadásában, Hegedűs Kornélia ta-

nárnő irányításával. Végezetül fellépett a Kis Bogáncs és a Zurboló táncgyűttes.

Szeptember 22-én délelőtt a belvárosi unitárius templomban dr. Szabó Árpád püspök prédikált az ünnepi istentiszteleten, majd köszöntőbeszédet következtek: Máthé Dénes főgondnok, Egyed Judit főtanácsadó a magyarországi Miniszterelnöki Hivatal „Egyházi Kapcsolatok Államtitkárságának” vezetője, Will Saunders, az Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház vezetőtanácsának tagja, Kósa Mária, a Brassai Sámuel Elméleti Líceum igazgatója, Popa Márta, a János Zsigmond Unitárius Kollégium igazgatója

A Péterffy Gyula-kórus énekésre várva a kollégium lépcsőházában

A Romániai Magyar Pedagógus Szövetség nevében Szócs Judit és Siposné Virág Erzsébet adott át születésnap ajándékot az iskolák vezetőségének. Végül a Kossuth- és kétszeres József Attila-díjas Sánta Ferenc (egykori kollégiumi diák) vallomásából hallgathattunk meg részleteket, majd kollégisták szavatai és a Péterffy Gyula-énekkar produkciója zárta az ünnepséget.

Este a kollégium diákszínjátzó Déry Tibor, Presser Gábor és Adamis Anna *Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról* című musicaljét adták elő Solymosi Zsolt vallásánár rendezésében.

Kontextuális pásztoráció

Szeptember 30-a és október 4-e között négy szabadelvű protestáns lelkész vett részt Györgyfalván és Kolozsváron a RORLÉSZ (Romániai Országos Református Lelkészerkétekezleti Szövetség) és a Holland Protestáns Lelkipásztor Továbbképző Intézet által szervezett továbbképzőn: erdélyi unitárius részről Sándor Szilárd és Pálffy Tamás Szabolcs lelkészek, a hollandiai remonstráns lelkipásztorok közül Harry Brandsma és Greteke de Vries. Az említettek meghívás alapján vettek részt a képzésen. Az erdélyi unitáriusok és a holland remonstránsok közti kapcsolattartás folytatásának is tekinthetjük ezt az alkalmat, hisz a remonstránsok szervezésében Hollandiában 2007 februárjában

már sor került egy lelkészek és teológusok közti találkozóra.

Az erdélyi reformátusok és a holland protestánsok több mint harminc éve folyamatos kapcsolattartást tudhatnak magukénak. Mindez a két országbeli teológiai hallgatók, lelkipásztorok és egyházközösségek közti viszony szintjén immár általánosnak tekinthető.

A györgyfalvi Bethlen-házban több mint harminc erdélyi és holland protestáns lelkipásztor tekinthetett be a Böszörményi-Nagy Iván-féle kontextuális pásztoráció világába (Böszörményi-Nagy Iván ismert magyar-amerikai családterapeuta). A képzésen részt vevők „avatottabban” segíthetnek gyülekezeti tagjaiknak,

lelkigondozói szolgálatuk és egyéni-családi életük terén is hasznosíthatják a képzés során tanultakat.

Az emberek nem különálló „szigetek”, mindenki a „kontinens” egy része. Mindenki ragaszkodik ahhoz a családi közösséghez, amelyben született. E lojalitás összeköti az embereket. Az emberi kapcsolatok terén e ragaszkodás építő jellegű, ugyanakkor kapcsolattartási szünetet is okozhat. Egy családi közösségben mindenkinek Istentől kapott joga az, hogy adjon és kapjon.

Fiataloknak és időseknek egyaránt joguk van a szeretet és törődés elfogadásához, és joguk van a családi közösségbe fektetett munkájuk, hozzájárulásuk elismeréséhez, legyen az kisebb vagy nagyobb mértékű. A családok és közösségek életében az „adok és kapok” egyensúlya kiteljesedő együttélést eredményezhet. Az „adok és kapok” egyensúlya felborul-

hat, ha az egyén figyelmen kívül hagyja, hogy embertársai adnak, ő maga pedig nem beszél másokkal saját szükségleteiről. Gyakran megtörténik, hogy az együtt élő szülők és gyermekek nem bíznak meg eléggé egymásban, és képtelenek a köztük történő dolgokról beszélni. A „valódi találkozás” azért marad el, mert egyik a másikat egy önmaga által kialakított „térkép” szerint közelítené meg. Így a kapcsolatban törés áll be, és a családtagok megfosztják magukat az élet nyitott szemlélésétől.

Ilyenkor a lelkigondozó segíthet abban, hogy az emberek egymáshoz közeledjenek, rávilágíthat a családtagok közti – sőt a már elhunyt családtagokra is kiterjedő – „lojalításokra”, ezáltal segítve a valódi találkozások megvalósulását.

E lelkigondozói segítségben részesülők élete jó irányban mozdulhat: lemondanak az italozásról, a verekedésről, önmaguk és mások lekicsinyléséről. Megtörténik, hogy a lelkigondozott személy nemcsak a saját élete, de a gyülekezeti élet iránti felelősségérzetében is megerősödik; hogy már nem másokat hibáztat a saját tévedései miatt; hogy veszi a bátorságot és beszél egy másik személlyel a maga szükségleteiről; hogy hitelesebbé válik azáltal, hogy mások életére nézve építően tevékenykedik.

Mindez akkor lehetséges, ha a lelkigondozott megtalálta a helyét a többi ember közt, ha „saját talaján áll”.

Rengeteget lehetne beszélni, írni e reményteljes lelkigondozói lehetőségéről.

A legfontosabb most e képzés lényegét megtalálni: azt, hogy lojalitásainkat felismerve félelem nélkül „nyithatunk” az embertárs irányában.

Ily módon a másokról előítéletek alapján alkotott vélekedés megváltozhat, a család- és gyülekezeti tagokról valóság-hűbb képet nyerhetünk.

Hálásan köszönjük a szervezőknek, hogy bekapcsolódhattunk e képzésbe! A jövőre nézve reméljük, hogy az Unitárius Egyház felismeri az ilyen jellegű találkozások szervezésének értékeit és lehetőségeit.

(Angolból fordította:
Pálffy Tamás Szabolcs)

Greteke de Vries

Száz éve halt meg Kőváry László

(1819. július 17. – 1907. szeptember 25.)

A kolozsvári vasútállomás közelében, az öreg viztoronnyal átellenben kezdődik a hajdani Új, ma Kőváry László utca. Hosszan elnyúlik, párhuzamosan a Csuca-Nagyvárad felé vezető vasúti sínrendszerrel, majd valahol a város peremén zsákutcává keskenyedik. Átvészelt a Ceaușescu-uralom borzalmaival, a neve nem változott. Ugyanakkor házszámátábláin a mai napig látható az ékezet nélküli jelölés: Kovary Laszlo.

Amúgy csendes kis zug benyomását keltené, ha nem zakatolnának szinte egyfolytában a jövő-menő utasszállító és tehervonatok, megkeserítve az itt lakók életét. Megtekintését, turizmusa kialakulását szép időben korlátozza az egyenetlen, poros úttest, a sok gödör, míg esős időben a sár, a felgyülemelő feneketlen pocsoltyák.

A jobb oldali házak menet közben lassan elfognak: megnyílik, kitérül a láthatár. Innen integetnek a környék gyermekei az eldübörgő vonatok utasainak, de ez a kóbor kutyák kedvenc találkozó helye is. A bal oldali házsorba viszont a Fellegvár irányából, lejtőről több utca beletorkollik. Takaros családi házakat, dús növényzetű, dombra kúszó kerteket, gyümölcsösöket látni mindenhol. A maga egyszerűségében változatos, sokarcú ez az utca.

Vajon az itt lakók tudják-e, hogy ki volt a névadó, aki talán az egykori Új utca „felavatásán” is jelen lehetett? A kérdés most kivált időszerű, hiszen Kőváry László halálának századik évébe érkezünk.

Tordától Kolozsvárig

Életével és munkásságával váltakozó terjedelemben foglalkoznak a róla szóló

írások, a magyar lexikonok. (Családnévét kétféle alakban használta: i-vel és y-nal. Az utóbbi névalak a gyakoribb. A hajdan volt kolozsvári óvári lakóházának emléktábláján pedig a Keőváry változat olvasható.) Tordai születésű, Bethlen Gábor fejedelem idejében odatelepített hajdúcsaládból származik, 1819. július 17-én látta meg a napvilágot. Apja előbb szülővárosában, utóbb a kolozsvári unitárius kollégiumban taníttatja. A kincses városban többek közt Brassai Sámuel is oktatja, aki nagy hatással volt szellemi fejlődésére. Tanulmányainak folytatásaként joggyakornok Marosvásárhelyen. Kolozsvárra visszatérve, többszöri próbálkozás után végül korrektori állást vállal Tiltsch János könyvtáros és kiadó műhelyében. Írásai jelennek meg, *Székelyhonról* (1842) és *Erdélyország statisztikája* című köteteivel megalapozza írói hírnevét.

A szabadságharcos

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc mozgalmas és fontos fejezete Kőváry László életének. Az *Ellenőr* című politikai lap indításával magára vonja a figyelmet. Érdeklődési köre az új demokratikus eszmék felé fordul. A szabadságharc kirobbanását közvetlenül megelőző szervezkedési időszakban több, hasonló gondolkodású társával együtt kapcsolatot keres és talál a pesti márciusi ifjakkal, közleményei jelennek meg a pesti lapokban. Kinevezik az országos statisztikai hivatal titkárává. „A korszellem haladásának semmi emberi önkény nem képes gátat vetni.” – írja *A polgárosodás hatalma* című cikkében.

A szabadságharcban tüzér önkéntes volt. Több helyszínen megfordult: Pestről Erdélybe jött, részt vett az agyagfalvi népgyűlésben, majd a hadi helyzettől függően Marosvásárhelyen, Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen találjuk. Innen Moldvába menekült, de visszatért Kolozsvárra, ahonnan Debrecenbe ment. Végül Bem tábornok haditudósítójaként szolgálta a forradalom ügyét. A zsidói fegyverletétel után a bujkáló Kőváryt letartóztatták, több hónapi marosvásárhelyi, illetve kolozsvári raboskodás után felmentették. A visszanyert szabadság újabb feladatokra ösztönözte. Pestre költözött, nemsokára a *Pesti Lapok* munkatársa lett, közben történelmi kutatásokat végzett. Mivel szállást adott, segédkezet nyújtott szabadságharcbeli felettesének a szökésben, újból letartóztatták, és Kolozsvárra internálták (egyben megfigyelés alatt tartották).

Újságíró és irodalmár

Ez a fejlemény módosulást idézett elő Kőváry László életében. 1854-ben megnősült és végleg letelepedett Kolozsváron. Az anyagi gondoktól mentesülve idejét ezentúl az írásnak és közéleti munkásságának szentelhette. Sorra jelennek meg honismerettel, néprajzzal, statisztikával, közgazdasággal, történelemmel, valamint művelődéstörténettel foglalkozó, ma is sokat idézett, forrásértékű – elismerést, néha bírálatokat kiváltó – kötetek. Cikkeket közöl a korabeli lapokban, folyóiratokban, szerkeszti a *Korunk* című lapot. Érdemei elismerésül a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta (1883). A teljesség igénye nélkül felsoroljuk fontosabb munkáit: *Győrke-könyvtár* (gyermekkönyvek, 1843–1854), *Erdély nevezetesebb családjai* (1854), *Száz*

folytatás a 8. oldalon
N.-H. D.

Száz éve...

folytatás a 7. oldalról

történelmi rege, *Történelmi adomák* (1857), *Erdély történelme* (hat kötet 1859–1866), *Magyar családi és közéleti részletek és szokások a nemzeti fejedelmek korából* (1860), *Erdély története 1848–49-ben* (1861), *Erdély építészeti emlékei* (1866), *Erdély régiségei és történelmi emlékei* (1892), *A száz évet élt Brassai Sámuel pályafutása és munkái* (1897), *A milleneum lefolyásának története és a millenaris emlékkalkotások* (1897), *Visszaemlékezések a forradalom derűsebb napjaira* (1898).

Múzeum, városfejlesztés, Kőváry-telep

Irodalmi tevékenységével párhuzamosan Kőváry László nagy fontosságú közéleti szerepre vállalkozott. Kolozsváron való végleges letelepedése után, házassága folytán a város egyik patriciusi családjába emelkedett, egyben Kolozsvár tiszteletbeli főjegyzője és virilis bizottsági tagja lett. Tele volt ötletekkel, mi több, ha szükségét látta, mecénásként is bőkezűen adományozott. Ámulva szemléljük azt a sokféle működési ágazatot, amit a város fejlődése érdekében véghezvitt. Feladatkörei közül említünk néhányat: a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara titkára, a statisztikai bizottság elnöke, Kolozsvár közgazdasági előadója, a Sétatér igazgatója, a temetői és befásítási bizottság elnöke, az Unitárius Főgimnázium gondnoka. Mindezen feladatköreinek a tevékenységéről nyomta-

tott előadói jelentéseiben számol be Kolozsvár polgárainak.

Kiállt az erdélyi múzeum létrehozása mellett. Meggyőződése szerint Kolozsvárnak magyar szellemi gócponttá és egy nagyobb régió gazdasági, turisztikai központjává kell válnia. Ennek érdekében először is megfelelő utak kiépítését javasolta. Sikra szállt a biztosítási rendszer megho-

nosítása mellett is. Tanulmányaiban foglalkozott Kolozsvár lakosaival és lakásai-

val (az 1870. évi népszámlálás szerint), a közgazdaság fejlődésével, a takarékpénztárral, a Sétatér fejlesztési lehetőségeivel, a Főtér rendezésével, köztisztasági és közegészségügyi problémáikkal, a város tiszta levegőjének megőrzésével. Tanulmányt írt a kolozsvári sport történetéről. Célul tűzte ki a belváros csinosítását, a külváros rendezését, az utcák befásítását. A vízvezetékrendszer, csatornahálózat kiépítését sürgette, áruzsarnok, szálloda építését indítványozta. Mindezekkel a fejlesztésekkel hozzá kívánt járulni a korszerű Kolozsvár kialakulásához.

Üttörő kezdeményezései hosszú sorából külön kiemelnénk a Főtér rendezési tervét, a Szent Mihály-templomhoz szinte hozzátapadó gondatlan, a városképet rontó házak lebontására irányuló erőfeszítéseit, melynek eredményét ekképpen összegzi: „a piaci templom körüli épületeket eltávolítottuk.”

Másik kezdeményezése a lakáshiány enyhítését célozta. A Fellegvár mögötti birtokát felparcellázva öt utcából álló új lakótelepet, munkásnegyedet létesített, amit a mai napig Kőváry-telepként ismerünk.

Nem véletlen tehát, hogy Kőváry László írásait és tetteit az írók, tudósok gyakran idézik. Termékeny, sokszínű és időtálló alkotó életművével örökre beírta nevét Kolozsvár és a magyar irodalom Nagy Könyvébe.

Forrás: *Szabadság*

Szeptember 21-én volt az Egyházi Képviselő Tanács III. negyedévi rendes ülése Kolozsváron. Egyházunk legfőbb végrehajtó testülete többek között tájékoztatót hallgatott meg az egyesült államokbeli Harvest Hope Alapítvány tevékenységéről, megvizsgálta a kolozsvári ingatlanok fejlesztési lehetőségeit, és döntött a Főtanács félbe maradt ülésével kapcsolatos tennivalók ügyében.

A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara szeptember 24-én nyitotta meg kapuit az új tanévre érkezők előtt. Az I. évfolyamra a szeptember elején tartott felvételi vizsga eredményeként öt hallgató iratkozott be: Léta Zsolt Havadtőről, Lőrinczi Levente és Mátéfi Tímea Szentábrahámról, Major László Csekefalváról, valamint Molnár Imola Felsőrákosról. A szeptember 23-án a kolozsvári belvárosi templomban tartott tanévnyitó istentiszteleten dr. Kovács Sándor teológiai tanár végezte a szószéki szolgálatot.

A Szentábrahámi Unitárius Egyházközség október 14-én tartotta negyvenhét évi szolgálat után nyugalomba vonult lelkésze, Jakab Dénes kibúcsúzó ünnepélyét. Az istentiszteleten a szószéki szolgálatot az ünnepelt végezte. Egyetemes egyházunk részéről dr. Szabó Árpád püspök köszönettel értékelte

a 13 éves homoródújfalvi, majd 34 éven át a szentábrahámi egyházközségben végzett lelkészi munkát.

A III. évnegyedi lelkészi értekezletet október elején szervezték meg egyházköreinkben: 8-án Tordán a Kolozs-Tordai Egyházkör, 9-én Székelykeresztúron a város nevét viselő egyházkör, 10-én Árkoson a Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör, 11-én Magyarzsákodon a Marosi Egyházkör, 12-én Ádámoson a Küküllői Egyházkör és 18-án Lókodon a Székelyudvarhelyi Egyházkör lelkészei számára. Az értekezleten Rácz Norbert ifjúsági lelkész tartott előadást egy lehetséges unitárius egyházi ifjúsági stratégiáról, valamint Gáspár Mária pénzügyi ellenőr vázolta fel az egyházközségi zárszámadás, illetve költségvetés elkészítésének újabb tudnivalóit.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület, az Anyanyelvpolók Erdélyi Szövetsége, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság, a Bölöni Farkas Sándor Alapítvány, valamint egyházunk október 13-án a Dávid Ferenc-díszteremben Brassai Sámuel-emléknapot szervezett születésének 210., halálának 110., valamint síremléke leleplezésének 100. évfordulóján. Egyházunk részéről a rendezvényen dr. Szabó Árpád püspök mondott megnyitó emlékbeszédet.

Hollandiai kórusútjaink

Szeptember 1-jén a marosszentgyörgyi Soli Deo Gloria (Egyedül Istené a dicsőség) ökumenikus vegyeskar (kuratóriumi vezetéssel) és a marosvásárhelyi Laudate Dominum (Dicsérjétek az Urat) ifjúsági kórus több mint negyven tagja indult hollandiai jubileumi kórusútra, köztük hét „bizonyíthatóan” unitárius egyháztag is. Íme énekléseink-fellépéseink időpontjai, helyszínei, valamint a hat nyelven énekelt (magyar, latin, angol, holland, spanyol és orosz) kórusművek és szerzőik:

2-án Nagyvárad, Szent László római katolikus bazilika.

3-án Budapest, Árpádházi Szent Erzsébet plebániatemplom (mise keretében).

4-én Wierden (Hollandia), Het Anker protestáns gyülekezeti központ.

5-én Almelo (Hollandia), Pniel római katolikus templom.

J. Clarke: *Jertek, áldjuk Istent*; J. Hayford: *Nagy Király*; Pitoni: *Áldjátok az Urat* (150. zsoltár); Kodály Z.: *A szép énekszó műzsájához*; *Béke Fejedelme* (hollandul: *Vredevorst*); Palestrina: *Már búcsúmat veszem*; P. Kicestat: *Soli Deo Gloria*; M. Gradolnik: *Laudate Dominum*; J. Phono: *Veni, Jesu*; C. Simper: *His name is Excellent*; Tore W. Aas: *Santo*; *Mnogaja-Leta*.

A hollandiai templomi éneklés négy kórust és több százas létszámú műélvező közönséget gyűjtött egybe. Sokunk számára újszerű volt 85 tagú, elektromos hangszer-kíséretű, amerikai evangéliumi énekeket előadó kórust hallgatni, velük együtt énekelni, vagy orosz népi és egyházi, illetve holland vallásos énekeket élvezni. Ez utóbbiakat a wierdeni Hoop op Zegen (Reménység az áldásban) vegyeskarnak, vendégfogadóinknak köszönhet-

jük. Különleges élményt jelentett Hakob Gazari örmény származású tenoristával spanyol, illetve a wierdeni kórossal orosz nyelven együtt énekelni. Hollandusföldi utazásaink során voltunk Rijssenben és Enterben (az olajpréslő, szélmalom- és fapőműzeumban), Amszterdamban (sétahajózás a csatornákon, Vincent van Gogh-képtár, Madame Tussauds-féle panoptikum), Apeldoornban, a Het Loo királyi kastélyban.

Élményekkel gazdagon indultunk „haza”, utazásunkba még beilleszthetjük szeptember 9-én Debrecenben *Az igazi da Vinci* című kiállítás megtekintését is.

A hollandiai kórusúton résztvevők számára a kóruséneklés hasznos lelki táplálékot jelent; hisszük, hogy az egyházi kórusaink által megszólaltatott művekben az isteni üzenet és emberi visszhang összefonódik. Úgy érezzük, ezáltal lelkünket építjük, szépítjük, s e „szép léleklakásban” otthonra talál a szeretet, a béke, az öröm, a türelem, az alázat, a szívesség, a jóság, a megbocsátás, a hűség.

Adja Isten, hogy az egyházi zene kincseiből ajándékozó kórusaink tevékenysége legyen erős, hatékony fegyver lelki-közösségi életünk ellenségei ellen!

Isten áldását kérjük nemes törekvéseinkre!

Pálffy Tamás Szabolcs

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
október 24.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalmasszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
november 11.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rác Norbert,
Kolozsvári Rádió, szombaton reggel 9.15–9.30 között
október 20., november 3., 17.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Prima Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a www.prima-radio.ro címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Összefogás Kisgyörgy Benjaminért

„Harminchárom éves vagyok és súlyosan mozgássérült” – áll a segélykérő szórólapon. „Kilenc éve, egy szerencsétlen fejesugrás következtében bénultam le a Rétyi-tónál.” A nyaktól lefelé bénult Kisgyörgy Benjamin azóta is ágyhoz kötött él. Két karját részben mozgatni tudja. Ujjai bénultak. A kezére erősített segédeszközzel és az ebbe illesztett ceruza segítségével kezeli a számítógépet. Egyelőre ez számára az egyetlen dolog, amit önállóan tud csinálni. De hisz abban, hogy van esélye a jobbúlásra, ha kijuthat Kínába, ahol összejt-beültetéssel segítenének rajta, ami nagy lehetőség a kilenc év reménytelen várakozás után. Szorgalmának köszönhetően sajtó alá rendezte édesapja helytörténeti vonatkozású írásait *Városom, Sepsiszentgyörgy* címmel, amely 2004-ben jelent meg.

Kovács István sepsiszentgyörgyi unitárius lelkész a rá jellemző kitartással és hittel szervezi – Benjamin lelki rehabilitációja és számtalan más irányú teendője mellett – a kínai orvosi beavatkozáshoz szükséges anyagiak összegyűjtését. Mintegy 30 ezer dollárra van szükség – hangzott el már többször lelkészünkötől. Kovács István felhívására városunk magyar történelmi egyházainak hívei nagyszabású anyagi támogatásban részesítették Benjint.

Benji: „Egy olyan tiszta lelkű, egészséges értékrenddel rendelkező, őszinte embert ismertem meg Istvánban, aki amellet, hogy fáradtságot nem ismervé teljes önzetlenséggel belevetette magát ebbe a gyűjtési akcióba, hihetetlen jó szervező és intuitív képességeinek köszönhetően most már kétharmada összegyűlt a kezelési költségnek. Nélküle ez az összejt-beültetés csak álom marad volna számomra. Csodálatos értékeket képviselő, igaz barát.”

folytatás a 10. oldalon
Ferenczi Mária Magdolna

Összefogás...

folytatás a 9. oldalról

A gyűjtési akció a 2007. szeptember 15-én megszervezett, „Bulizva segíts!” szlogen alatt lezajlott jótékonyági rock-koncerttel tetőzött. Felléptek a magyarországi Black Leaves, a Judas Beast, az Agregator, valamint a sepsiszentgyörgyi Mercedes Band, a Kip Project és a Kopor-Show rock-együttesek, vállalva bizonyítva azt, hogy a rockzene összetartó ereje „örök és elpusztíthatatlan”. A belépő ára 15 lej volt, a belépő mellé tombolajegy is járt, amellyel értékes ajándéktárgyakat lehetett nyerni.

A koncert egyik szünetében Benji és Kovács István szólt a fiatalokhoz.

Benji elmondta, hogyan változott meg az élete egy szempillantás alatt, hogyan rendeződtek át teljesen az értékek számára; hogy ez az összefogás most nemcsak róla szól, hanem mindenekelőtt arról, hogy egészségesek és hátrányos helyzetűek végre megtanuljunk odafigyelni egymásra.

Kovács István elmondta, hogy a baleset óta ott van – az ifjúsági egylettel együtt – Benji mellett, és csodálatos látni azt, hogy e súlyos testi veszteség árán Benji milyen lelki gazdaságra és – mondhatni – „megvilágosodásra” jutott. Egy alkalommal úgy fogalmazott Benji, hogyha az lenne a feltétele a teljes gyógyulásnak, hogy le kellene mondania erről a lelki gazdagságról, amelyre szenvedése árán jutott, akkor inkább továbbra is vállalná jelenlegi állapotát. Aki meglátogatja Kisgyörgy Benjaint, pillanatok alatt rájön, hogy ő az, aki lelkiek terén többet kap Benjitél, nem fordítva. Hitével, élni akarásával, derűlátásával Benji sokkal egészségesebb az ép testtel bíró, de „lelki értelemben hátrányos helyzetű” emberek többségénél. A rockker fiatalokhoz szólva elmondta, hogy amennyiben ez az este a szeretet, a hit és a segíteni-akarás jegyében zajlik, akkor bármilyen hangosan bömböl a rock, bármennyire „ráznak” is a rockerek, ez az együttlét igazi istentisztelet.

A folytatást a szeptember 29-én következő popkoncert jelentette *Érted szól a dal* címmel, amelyen felléptek a helyi Evidence, a Lucasso, az Éli és a Ritmo del Flamenco együttesek. A segélykoncert sztárvendége Zalatnay Sarolta volt, a jelenlévők pedig fergeteges koncertnek voltak szem- és fültanúi. Ez alkalommal is sor került a Benji és Kovács István megszólalására. Elhangzott többek között, hogy a fogyatékos sorsszerű, emberi akarattól független állapot, de az ezzel járó hátrányos helyzetért vagy annak megszüntetéséért az emberé a felelősség.

Aki nem tudott, vagy nem akart részt venni a jótékonyági koncerteken, a sepsiszentgyörgyi unitárius lelkészi hivatalban adományozhatott. Szép számban éltek ezzel a lehetőséggel is. Benji szállítását Kovács tiszteletes úr Kiss Áron autójával biztosította. A rendezvények fő szervezője a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség és az Erdélyi Rendezvényszervező Iroda volt. Az utóbbi koncerten bejelentették, hogy a Polgármesteri Hivatal 10 000 lejjel segíti Benjité. Czibalmos Kozma Csaba alpolgármester – aki egyben szentgyörgyi egyházunk egyik alapembere is – önzetlen segítségével, emberségével külön köszönetet érdemel.

Az események beindulása előtt nőszövetségünk rendhagyó ülést tartott, ahol nagy részletességgel megtárgyaltuk a jótékonyági koncert előkészületeinek ránk eső részét. A közös program az idősebb korosztállyal történt úgymond „szakadást” hidalta újra át, ezért igyekezett minket ismét egy asztalhoz ültetni Kovács tiszteletes úr. Sikert – és remélem ezután is így fogunk munkálkodni: együtt, közös céllal, a szeretet jegyében.

Hosszú lenne mindazok nevét felsorolni, akik Benjiért tettek és tesznek. Az ifjúsági egyletekkel, a cserkészekkel, a Turulmadár-irodásokkal, egyházfikkal karöltve felvállaltuk a messzi útról érkezett zenészek étkeztetését. Az élelmiszer-alapanyagok városi cégek felajánlásából kerültek össze. A nőszövetségi tagok

mellett az újabb egyletek is szorgosan készítették a több mint 200 szendvicset, majd délután nagy fazékban párolgott a pörkölt. Egyházközségünkben többek között Berde József és Kató Sámuel gondnok azok, akik mindig ott vannak, amikor szükség van rájuk – mint most is.

A szeptember 16-i istentiszteleten lelkészünk örömét fejezte ki a sikeres összefogásért. Megköszönte az önzetlen segítséget, amit egyházunk számos tagja tett a nemes cél érdekében. Beszédének alapigéje Pál apostol korinthusiakhoz írt levelének 1,13 verse, „a szeretet himnuszának” ismert sorai. Kovács István lelkész a segélykoncerteken való felszólalásaiban is kiemelte, hogy a szeretet jegyében szerveződtek a rendezvények, hogy Benjitél tanulhatunk, azt, ahogy vállalja kiszolgáltatott helyzetét. Hitet erősítő, egészséges lelkülete példaként szolgálhat. A hit és az összefogás valóban elmozdítja a hegyeket – mondta a lelkész.

Benjivel találkozni, tiszta tekintetét látni: felemelő érzés. Lelki világának nagyszerűségét csak az tudja megérteni, aki már volt igazi, kínzó lelki mélységekben, és akinek már sikerült onnan „visszajönni”, egy jó barát vagy a saját hite segítségével. Kérdésemre, hogy mivel tölti idejét, azt válaszolja: a számítógép jelenti a kapaszkodót, a külvilággal való kapcsolatot. Szereti a minőségi rock- és metál-zenét – mint a fiatalok általában. Amíg beszélgetünk a koncert szünetében, kinn a friss levegőn, Mónika, a barátnője gyöngéden hajol Benji fölé, hogy szomját oltsa egy pillepalackból, szívószál segítségével. Benji azzal folytatja, hogy második emeleti tömbházlakásából nehéz őt lehozni. Legalább két emberre van szüksége ehhez. Ez az egyik oka annak, hogy csak akkor mozdul ki, amikor nagyon muszáj. Nehezére esik, hogy nem oda megy, ahova akar, hanem ahova tolják. A kínai útjára nővére fogja elkísérni, de még szükség lenne egy angolul jól tudó fiatalemberre is, akinek nem jelent problémát a másfél hónapos kínai ott-tartózkodás és az ezzel járó herce-hurca. Benji vágya, elsődleges célja az, hogy javulása után önállóan tudja elfogyasztani ételét, és saját kezével vihesse szájához az úrvacsorát, illetve hogy önerőből ülhesse be

a kerekesszékébe. Milyen viszonylagosak a vágyaink! Egyesek számára rettegett állapot a toloszék, más számára a legnagyobb beteljesülés...

Kovács István lelkész örömmel mondta el, hogy egyszerű kisnyugdíjasoktól, vállalkozóktól, az Erdélyi Unitárius Egyház

Kedei Delinke Alapjától, koncertjegyekből, a helyi önkormányzattól, a média, a nőszövetség és az ifjúsági egyesület támogatásával a gyűjtési akció eredményeképpen ezidáig sikerült 21 000 USD-t összegyűjteni a szükséges 30 000-ból. Az akció pénzbeli hozzáadéka mellett nem elhanyagolható annak az értéke sem, hogy beigazolódott: kellő mozgósítással közösségeink készek az összefogásra.

Miként mondja: megható volt a minap egy hajléktalan gesztusa, aki bejött a lelkészi hivatalba, és azzal járult hozzá a gyűjtéshez, amije volt: egy kis tasak neszkávéval.

Benji ügyéről bővebb tájékoztatás a www.kgybenji.uw.hu személyes weboldalon olvasható. Aki átérzi, fel tudja mérni Benji helyzetét, kérjük, bármilyen kis összeggel is támogassa a következő bankszámlákon:

Banca Romana de Dezvoltare, Filiala Sf. Gheorghe.

Lej: RO74 BRDE 150S V086 5929 1500

Euró: RO70 BRDE 150S V086 5937 1500

USD: RO25 BRDE 150S V091 8795 1500

Swift-kód: BRDEROBU

Zarándokkirándulás Kolozson

Fodor Lőrinc alsójárai gondnokkal és Árkosi Alfréd kántorunkkal együtt már július végén felvetettük a Kolozsra utazás tervét. Azért is esett Kolozsra a választásunk, mert Farkas Dénes esperes, lelkész-kollégám még az áprilisi esperesi vizsgáloszéki látogatása alkalmával szívélyesen meghívott minket.

Az egyeztetés eredményeként szeptember 16-án került sor a közösen megtartott istentiszteletünkre.

Farkas Dénes esperes a lelkészi lakás kapujában várt bennünket, és a szemet kápráztató, mindig ápolt, virágok szegélyezte ösvényen vezetett fel minket a lelkészi lakás felé. Itt az udvarban az esperes-lelkészhez közel álló tisztségviselők, Imre József gondnok, Deák Erzsébet és Bodor Livia Emese harmadéves teológiai hallgató, valamint a presbiterek egy csoportja fogadott minket.

Fél 11-kor meg is kezdődött az ünnepi összevont istentisztelet.

Ettől a pillanattól kezdve egy szívvel-lélekkel és hanggal énekelte az egyházi énekeket a Kolozs-Tordai Egyházkör talán két legkisebb, de önállósággal rendelkező egyházközségének hívó serege a gyönyörű kolozsi templomban.

Tudtuk, hogy lelkész testvérem már a múlt vasárnap bejelentette érkezésünket, számunkra így is meglepetés volt a kolozsi hívek nagyszámú – több mint ötven fős – megjelenése. Az úrasztalára a gyönyörű kardvirág-csokrot az éppen Kolozson tartózkodó Marton Melinda, a kolozsvári Állami Magyar Opera művésznője adományozta. Közös istentiszteletünkön az organikuséretet Árkosi Alfréd alsójárai kántor-barátom biztosította. Ünnepi beszédemet a 2Móz 3,5–14 és a Mt 9,9 versekre építettem: Isten szól Mózeshez az égő csipkebokor lángjából. Ugyanez az isteni láng fogalmazza meg Jézus szívében a világ legszebb imáját, a Miatyánkot.

A kolozsiak ünnepi műsorral köszöntöttek. A római katolikus Hajós Ferenc meghatóan és teljes átéléssel szavalta Köl-

csey Ferenc – és az egész magyarság – Himnuszát. Kun Zsuzsanna szintén megragadóan mondott el egy nemzeti érzületéből születő verset. Végül Farkas Dénes köszöntött; a kolozsi jelenlevőkkel együtt meghívott minket egy nyílt tűzön főzött bográcsgulyásra. A gulyás mellett persze a hosszú asztalokon süteményestálak is sorakoztak. Szeretetteljeségünket Balogh István kolozsi magyar polgármester is megtisztelte jelenlétével.

Ebéd után megtekintettük a telek felső részén az esperes-lelkész által rendezett történelmi kőtárat, és kegyelettel álltunk meg a honvédelemléknél. Itt Dehel Gábor színművész mondta el Vörösmarty *Szózatát*. Farkas Dénes és Imre József gondnok ezután kolozsi sétára hívott minket. Először a visszakapott iskolaépületben levő dísztermet és az emeleten szépen és komfortosan berendezett vendégházat látogattuk meg. Majd utunk a kolozsi fürdőbe vezetett, ahol láthattuk a két sósvizes medencét.

S hogy ne essék olyan hirtelen az elszakadás, Farkas Dénes esperes még egy kávézásra is visszahívott minket a lelkészi lakás teraszára. Bizony nehéz szívvel kezdtünk búcsúzkodni a lelkésztől, a gondnoktól és a konyhán szorgalmasan közreműködő és felszolgáló kolozsi asszonyoktól.

Mindjök mellett és között különösen is szívünkbe zártuk Deák Erzsébetet, aki a kolozsi lelkészi lak és a telek körüli tevékenység irányítója volt. Maradandó élmény számunkra az a szeretetteljes és vendégmarasztaló szívélyesség, amellyel Farkas Dénes esperes barátom, Imre József gondnok, a presbiterek, Erzsébet asszony s a vasárnap is szorgalmasan serénykedő többi kolozsi asszonyok fogadtak minket.

Búcsúzáskor természetesen mi is meghívtuk Alsójárába a kolozsi testvéreinket – lelkészüket vezetésével –, hogy egy tavaszi vasárnap látogassanak el hozzánk. Isten segítsen abban, hogy ezt a szívélyes és barátságos vendéglátást a magunk rendjén majd mi is hasonló színvonalon viszonzni tudjuk.

Szathmáry-Incze Kornél

A tizenhármak és a nyolcvanasok

Kettős emlékezésre került sor a segesvári unitárius templomban október 7-én. Emlékeztünk az aradi Tizenhármakra,

gróf Batthyány Lajosra, a kevésbé ismertekre, a meghurcoltakra, a megbélyegzettek, a menekülni kényszerültekre, és megemlékeztünk az idős emberekről, egyháztagsainkról, akik betöltötték a nyolcvanadik életévüket. Az istentisztelet keretén belül szavalatok és köszöntők hangzottak el nőszövetségi tagoktól és az ünnepségen jelen levő idősek virágot és csokoládét vehettek át a legifjabb egyháztagoktól. Ezt követően a nőszövetség szervezésében szeretetvendégségre került sor a tanácsteremben, ahol az idősekre terített asztal várt – többek között az elmaradhatatlan tejszínhabos tortával. A templomból kijövő gyülekezeti tagokat pedig kaláccsal kínálták az asszonyok. Az idősek részéről – de lélekben fiatalon – Nagy Ferenc ny. lelkész mondott köszönő szavakat. Sok jóakarató, segítőkész és adakozó embertársunknak, felebarátunknak köszönhetjük ezt a szép délelőt. Akárcsak a templom a sok-sok gyönyörű virággal és ikebanával, úgy telt meg a lelkünk is az idős emberek iránt érzett tisztelettel és szeretettel. (B. E.)

Ott voltunk, de mégsem

Ezelőtt két évvel lelkesen írtam a *Közöny*-ben, hogy „Mi is ott leszünk” a 2007 szeptemberi szebeni Európai Keresztény Ökumenikus Találkozón. Tudtuk, hogy az Erdélyi Unitárius Egyház nem tagja a szervező Európai Egyházak Konferenciájának és az Európai Püspökök Konferenciájának Tanácsának, ezért nem kapott meghívást, és hivatalosan nem vehetett részt a programokon.

Ezzel szemben az Unitárius Nők Országos Szövetsége tagja a Romániai Keresztény Nőfórumnak, és hosszas küzdelem után befogadták az országos imanapbizottságba. Ennek következtében hivatalos meghívást is kaptunk, hogy részt vegyünk a szeptember 4-e és 9-e közötti rendezvény idejére elképzelt női – eredetileg „Zöld Sziget”, végül „Ruth Café” nevet viselő – találkozó programjában. Az előkészítő megbeszéléseken részt vett megbízott képviselőnk, Jakabházi Vera. Végül úgy alakult a szebeni Friedrich Teutsch Házban – a Romániai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház kulturális központjában – berendezett „Ruth Café” programja, hogy nekünk nem biztosítottak sem teret, sem időt, hogy a többi egyházi nőszervezetekhez hasonlóan mi is bemutatkozhatunk pannókon elhelyezett képekkel és egy rövid előadással.

Mégis kíváncsiak voltunk, mi lett a „Ruth Café” sorsa. Néhányan kolozsvári asszonyok – magánemberként, saját költségen – elutaztunk Szebenbe körülnézni. A legutóbbi, 1997. évi grazi Európai Ökumenikus Nagygyűlés kitörölhetetlen emléményével lelkünkben magunk mögött hagytuk a kolozsvári hűvös, esős reggelt. Kellemesebb őszi idő fogadott Szebenben. Öröm volt számunkra egyik kedves svájci ismerősünkkel beszélgetni egy-egy pizza mellett. Azután elindultunk a rendezésünkre álló rövid időben megizlelni a város hangulatát, körülnézni a rendezvények színhelyén – és természetesen betérni a „Ruth Café”-ba.

A város valóban megszépült, ahogy ez várható volt Európa kulturális fővárosától. Sok régi épületet renováltak, az utcák kövezetét felújították. A város szépsége jórészt elvándorolt, de a szigorú rend, a jellegzetes szász házak, a magas kapuk, a szűk utcák megmaradtak a múlt biztonyságtévőiként. A déli órákban sok idegent láttunk nyakukban lógó, a hivatalos küldötteknek kijáró kitűzővel. Egy időben több színhelyen zajlottak előadások. A legtöbb program zártkörű volt, csak a küldöttek vehettek részt. Ennek magyarázataként az egyik elemző cikkében azt olvastam, hogy előbb az egyházi vezetőket

kell meggyőzni az ökumenizmus szükségességéről. Tehát még itt tartunk.

A „Ruth Café”-ban telt házat találtunk. A hosszú terem egyik végén kávéval és süteménnyel kínáltak, miközben a másik végében előadások zajlottak. A hallgatóság közepén az asztaloknál ülve váltakozva fogyasztotta a szellemi és testi táplálékot. Voltak szervezeteket ismertető pannók, képkiallítás, információs sarok. A belső udvar az őszi napsütésben kellemes helyet kínált a beszélgetni vágyóknak.

Nem sok időt tölthettünk Szebenben, csak éppen jöttünk, láttunk és megtapasztalhattuk, amit mások is sérelmeztek: a kirakat-ökumenét. Igen, a „Ruth Café” szórólapján szerepelt a nevünk mint szervezők, színesítettük a palettát, de nagyobb szerepre nem érdemesítették, pedig az ökumenikus találkozó mottója fenn hirdette: „Krisztus fénye mindenkire sugároz”. Nagy közösségekben nem lehet mindenki egyenlő. Egyesek az elnöki asztalnál foglalnak helyet és hangadó, másoknak csak állóhely jut az ajtó mellett.

Természetesen ez minket nem térít el a magunk újtjáról, tesszük a magunk dolgát, ki-ki ott, ahol élnie és dolgoznia adta, mert unitáriusként valljuk, hogy Isten munkatársai vagyunk, és Ő nem tesz különbséget kis és nagy egyházak, protestánsok és más vallásúak között. „Mert Isten munkatársai vagyunk: Isten szántóföldje, Isten épülete vagytok.” (1Kor 3,9)

Asztalos Klára

Új tanév köszöntése

„De nehéz az iskolatáska...”

Szeptembert, az első „emberes” hónapot sokan nem szívesen fogadjuk. De aztán belátjuk, nincs kiút – és ajtót nyitunk neki.

Az idei szeptember is megmutatta, hogy tud nagyon szigorú lenni, a napsugarak melegét is takaréklángra húzta. Pedig valójában most várjuk a langyos sugárkák simogatását, amikor a kertben termésünket gyűjtögetjük, és közben gyermekeinket újra útnak indítjuk egy új tanév megkezdésére. Szokványos tanévkezdés, az iskolacsengő első megszólalása, új tankönyvek a padon – csupa izgalom. Gyermekeink arca tele van töprengéssel: vajon mit tartogat számunkra az új iskolai év?

Imára kulcsoljuk kezünket, hogy ez alkalommal gyermekeink jövőjéért imádkozzunk.

Vasárnap, szeptember 23-án, amikor a sepsiszentkirályi unitárius templom harangjai megszólaltak, szülők, nagyszülők

gyermekekkel, unokákkal kézenfogva mentek a templom felé.

Egyesek talán meg is kérdezték: mit ünnepelnek a szentkirályi unitáriusok? Az istentiszteleten elhangzott prédikáció válasza ad: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké az Istennek országa.”

Igen, érték a gyermek a számunkra! Amikor kis műsorukkal bevezetnek a mese világába, bizonyosságot tesznek, hogy az egyházban is szükség van kicsiny csemetéinkre. Odaadással és szívvel-lélekkel dalolnak, mondják a verseiket, boldogok, hogy ők is szóhoz jutottak. Milyen szép is, hogy gyerek, szülő, nagyszülő együtt kulcsolja imára kezét! Egy kicsiny gyülekezet csemetéi tették ünnepélyessé a szeptember 23-i istentiszteletet. A keresztény hit világába vezethették őket, mondván: „Kis kacsóid összetéve szépen imádkozzál, édes gyermekem.”

Az ünnepi vasárnap szeretetvendégséggel zárult, amelyen mind ott voltunk. Az asztalon – a szülők jóvoltából – sütemény és üdítő várta a híveket. Ünnepeltünk, hálát adtunk, hogy gyermekek vannak, „a jövőndő Messiásai, akiknek lelkében épül a jövőndő” – ahogy a lelkész mondta.

Isten adja, hogy még sokszor imádkozzunk, és ünnepeljünk együtt!

Adorjáni Gyöngyvér

Zászlóbontás

Avatóbeszéd a tordai templomban szeptember 23-án

Ünneplő Gyülekezet, keresztény Testvéreim, kedves nőszövetségi Tagok!

Nőegyletünk életének egy fontos mozzanatához érkezünk a mai eseménnyel. Régi óhajunk, álmunk teljesedik be, midőn Szövetségünk zászlaját a gyülekezet előtt bemutatjuk. E zászló egy közösség jelképe. Jelképezi az egyházközség nőtagjainak élni- és tenni akarását, merész álmait és szolgáló szeretetét.

A zászlóavatás egy közösség életében rendkívüli eseménynek számít, mert jelzi annak a közösségnek elkötelezettségét, hűségét, ragaszkodását egy eszme iránt. Nőszövetségi zászlóról lévén szó, nem szükséges találgatásokba bocsátkoznunk arra vonatkozóan, hogy mit kell tenni, milyen eszmét kell szolgálnia az egyházközség nőtagjainak. Mindannyian tudjuk, hogy a legfőbb cél Isten országa megvalósítása a szolgáló szereteten keresztül. Máriák és Márták lelkének áldozatából születik maradandó érték.

A zászlóavatás egyben zászlóbontás is a mi számunkra, mozgalmunk még erőteljesebb beindítása, képvisellete. Mivel a zászló egy közösség jelképe, színével és a szimbólumokkal azt jelképezi, milyen értékek fontosak és követendőek számunkra.

A zászló egyik oldala fehér színű. Jelképezi: a tisztaságot, a becsületességet, a gyarlóságok, gyengeségek kiiktatását életünkben. Anyákként, hitvesekként sok a teendőnk, sok-sok terhet hordozunk családunkért, szeretteinkért, magyar és unitárius közösségünkért és ebben a szolgálatban szükségünk van a jézusi biztatásra, bátorításra és hívogató szóra. A zászló másik oldala zöld. Jelképezi: a reménységet, a mindig élni és tenni akarását, hiszen zászlónk nem egy nemzedék zászlója kíván lenni úgy, ahogy a jó Isten szeretete sem csupán egy nemzedék

kiváltsága. A zászló anyaga selyem: a finomság, az embertársaink iránti kedvesség, türelem és elfogadás jelképe.

A szimbólumok kiválasztásánál elsődleges szempont volt a magyar és unitárius eszmeiség. Így esett választásunk a népi mintával díszített rozettára és az unitárius címerre. Szövetségünk egyaránt részese nemzetünknek és Egyetemes Egyházunknak. A rozetta: kör alakú díszítmény, ez esetben tulipánminta, amely magyarságunk egyik legszebb jelképe. A kör: az örök élet szimbóluma. Jövünk csak akkor lesz, ha öntudatosan vállaljuk hovatartozásunkat, megismerjük gyökereinket, s azok alapján keressük a jövő útját. „A múlt nem mögöttünk, hanem alattunk van, annak talaján állunk, annak gyökerein át szívjuk magunkba az éltető erőt, hogy jövünk fáját felneveljük, kivirágoztassuk.” (Zsakó Erzsébet).

„A rád bízott drága kincset őrizd meg!” – ezt írtuk kötelességként zászlónkra. E felhívásnak szellemében kívánunk munkálkodni nőként, anyaként, magyarként és unitáriusként közösségünkért. Célunk: tudatosan megőrizni és továbbadni értékeinket, hiszen a jövőért valamennyien felelősek vagyunk.

A másik szimbólum az unitárius címer. „Legyetek tehát okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok” (Mt 10,16b). A szív, lélek és értelem erejével szeretnénk tagja lenni Egyetemes Egyházunknak.

Ez a zászló kötelez, figyelmeztet, hogy fel kell vállalni a holnapok feladatait is, vagyis: újra és újra segíteni, jót tenni, gondoskodni. Meg kell becsülnünk e zászlót mindazon értékekkel együtt, amelyeket szimbolizál, és amire ösztönöz bennünket.

Álljunk be alája igazi, jó testvéreként, és legyünk közös célokért és eszményekért küzdő zászlóalj, mert csak így válhat valóra a szolgáló szeretet eszménye életünkben.

Isten áldja meg nőszövetségünket, és adjon erőt, kitartást a további erőfeszítéseinkhez, közös szolgálatunkhoz.

Józsa Emese Rozália

ifjúsági oldal

A kolozsvári unitárius egyetemi lelkestség

Bizonyára sokaknak nem jelent újdonságot az, amikor a kolozsvári unitárius egyetemista kör nevet hallják. Ez a kör azokért az egyetemesekért született, akik „szívüket a fogaik közé vették”, és a középiskola elvégzése után úgy döntöttek, hogy a kincses városban folytatják tanulmányaikat. Ám az egyetemi tanulás mellett az ember általában igényel egy olyan helyet, ahol barátokra lel, ahol az otthon ize felelevenedik. Így évekket ezelőtt elindult az a kör, amely csütörtökön este nyolc órától várja az egyletezni vágyó egyetemistákat, hogy egy-két óra erejéig feledjék a nagyváros idegen zúgását, és egy családi hangulatú közösségben szellemileg feltöltődjenek.

Ez az egyetemista kör az elmúlt években átlagosan 20–30 fiatalat tömörített. Ám nem kell különösebb matematikai tudás észrevenni azt, hogy ez a szám távolról sem fedi a Kolozsváron tanuló unitárius és vallásilag szabadelvéen gondolkozó egyetemisták számát. Vajon hol vannak a többiek? Hogyan lehetne őket elérni, és tevékenységeinkbe bevonni – tettük fel magunknak a kérdést az utóbbi időben. A választ a következőképpen fogalmaztuk meg: a többi egyetemista azért nem jár találkozóinkra, mivel az ott felvetett témák nem érintik meg őket. Nincs megfogyva az az összekötő szál, amely átszövi a tevékenységeket, mert hétről hétre egymástól teljesen független témákat vetünk fel. Nos, annak érdekében, hogy ezt a problémát kiküszöböljük,

ez év őszétől tevékenységünket megsokszorozzuk, és különféle, egy-egy téma köré csoportosuló tevékenységet kínálunk a közösségünkbe belépő fiatalok számára. Ekképp a csütörtöki találkozások mellett még számtalan más kört szerveztünk, amelyeknek tevékenysége remélhetőleg vonzza majd a fiatalokat is.

Hogy az *Unitárius Közlönyt* olvasó egyetemisták is tudják, mit kínálunk, röviden írok néhány sort minden egyes körről és csoportról. Egyben tisztelettel felkérem a lelkeseket és a világi híveket, hogy az általuk ismert és Kolozsváron tanuló diákok körében népszerűsítsék ezeket!

Hétfőnként 20 órától az 1989. December 21. (Kossuth Lajos) út, 16–18. szám alatti termünkben a *Katakomba – avagy bibliai alvilág* nevű kör várja azokat a fiatalokat, akik szívesen szeretnének megismerni néhány tudományos tény a Biblia világából, illetve Jézus életéről és koráról. Szerfelett elterjedt különböző bibliai tárgyú kérdések világát felforgató szenzációként történő bemutatása. Júdás evangéliuma, a híres *Da Vinci kód* című regény azt sugallja, hogy ez a témakör igen érdekes, ám a felszínesen érdeklődők nem sokat tudnak a valós tényekről. Azért tehát, hogy a média ne butíthasson tovább, szeret-

folytatás a 14. oldalon

Rácz Norbert

A kolozsvári unitárius egyetemi...

folytatás a 13. oldalról

nének néhány konkrét adat birtokába juttatni fiataljainkat, hogy tudják, hova is helyezték el ezeket a kérdéseket. Meg szeretnénk mutatni a mi értelmezésünk szerinti evangéliumot, Jézust, az Újszövetség fontosabb eseményeit.

Keddenként szintén nyolc órától, a fenti helyszínen az *Ujjbegy* kézműves körbe kapcsolódhatnak be a fiatalok. Ebben a körben a bábkészítés, a nemezelés, a gyöngyfűzés, a bőrözés, a bogozás, a gyertyakészítés, az adventi koszorú és a karácsonyfadíszek készítése képezi a tevékenység központját. Akik ide betévednek, értékes tudás birtokába kerülhetnek: ruháikat, bútoraikat, lakásukat újraravácsolhatják.

Minden második szerdán (azaz október 17-én, 31-én, november 14-én, 28-án, valamint december 12-én) a Brassai Sámuel utca 6. szám alatt a fiatal felnőttek számára szeretnénk egy kedves találkozási helyet biztosítani. Főként olyanokat várunk, akik kinőttek már az egyetemista életből és az egyetemes korosztályból. Ők általában furcsán érzik magukat az egyetemisták között, sajátos gondolataikat nem osztják, és nem járnak egyetemisták közé. Ám ez nem jelenti azt, hogy ők nem igénylik a társaságot, a baráti kört, azt, hogy megosszák valakikkel gondolataikat. Hát, íme, itt van e kör, amelyen pontosan ilyesmiről van szó!

Havonta egyszer, szerdánként, azaz október 24-én és november 21-én, az 1989. december 21. út 16–18. szám alatti termünkben a *Hobo – szociális klub* üléseit tartjuk. Ezekre az alkalomokra azokat a fiatalokat várjuk, akik tenni szeretnének valamit azokért az emberekért, akiknek az élete valamiért zátonyra futott. Többnyire nem ők tehetnek azért, hogy a sors kegyetlen szele olykor elfújta életüket, és most az utcán, szegényben és szegénységben tengetik életüket. Éppen ezért, amennyire tudunk, szeretnénk valamit tenni értük! Első találkozásunk alkalmával egy őszi ételosztás szervezési kérdéseit tárgyaljuk meg, míg a novemberi találkozásunk középpontjában a karácsonyi ajándécsomag-osztást szervezzük.

Csütörtökönként a hagyományos egyetemista kör tartja találkozóit. Ám ebben a félévben két alkalommal egy igen sajátos találkozásra hívunk mindenkit. Ezeknek a találkozásoknak a *Cool-túra* nevet adtuk. Ennek lényege az, hogy bár világunk folyamatosan szűkül, és egyre több információ birtokosai leszünk, mégis igen keveset tudunk olyan értékes és élvezetes világokról, amelyek e golyóbison léteznek. E találkozások alkalmával néhány ilyen kultúra hang-, kép-, szín-, íz-, és még ki tudja hányféle világába szeretnénk bevezetni a résztvevőket. Így, október 25-én az arab kultúrával ismerkedhetnek meg a hozzánk látogatók, míg november 29-én a japán kultúra rejteleyeiről próbáljuk „fellebbenteni a fátylat”.

Végül minden második vasárnap, délután 6 órától a *LángÓl* ifjúsági istentisztelet várja a fiatalos imádkozási lehetőséget kereső egyetemistákat és időseket egyaránt. Ezek az istentiszteletek egyházunk *Dávid Ferenc-imatermében* (1989. december 21. út, 9. szám) zajlanak. Az első találkozásra október 14-én kerül sor, innen már könnyű kiszámítani a többi alkalom időpontját.

Nos, látható, hogy az elkövetkező időszakban igen pezsgő ifjúsági élet zajlik majd Kolozsváron. Reméljük, hogy a pezsgés tartalmasan valósul meg, ám ehhez szükséges minden érdeklődő diák és nem-diák bekapcsolódása.

Meghívó

a X. Dávid Ferenc-émléktárgyára

A névadó és egyházalapító püspökünk emléke előtti tisztelgés helyszíne a dévai vár, melynek falai között Dávid Ferenc életfogytiglani börtönt szenvedett. A programban emléktisztiztelet, alkalmi beszédek, várjáték és koszorúzás szerepel. Az eddigi ifjúsági emléktárgyaink átlagosan 600-an vettek részt, a fiatalok mellett sok-sok felnőtt. A jubileumi alkalom időpontja: 2007. november 10. (szombat), 14 órai kezdettel. (Az ODFIE Elnöksége)

Székelykeresztúr-köri egyletek

„Mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hanem a hitéi.” Talán ezzel az idézettel lehetne röviden jellemezni a székelykeresztúri egyházkört. Voltak olyan időszakok, amikor csupán egy-két egylet volt életképes. Ám az egyetlátogató körutak, a nyári rendezvények, meg a sok unszolás és noszogató megmozdította az eredményét. Az eddig „alvó egyházkör” újra megtelt élettel, vidámsággal, egyletezéssel. Most több helyen is „folyik az egyletezés”.

Az ODFIE több nyári rendezvényén is részt vettünk, például a fiatal művészek találkozóján, a színjátékos találkozón, valamint az ifjúsági konferencián, amelyet a mi egyházkörünkben, Siménfalván rendeztünk meg.

A siménfalvi egylet életében ez nagy kezdetnek számított. A szervezési munka által sok lelkes fiatal kapott kedvet az

egyletezéshez. Remélhetőleg nem szalmalángként gyúlt fel szívükben a tenni akarás. Ez a kis „mag” most tápláló nap-sütéshez jutott, amely ápolással, gyengéd törődéssel fejlődik, növekedik és idővel meghozza gyümölcsét.

Láttam sok érdekes dolgot, részt vettem számtalan rendezvényen, de olyan ki- és összetartást, barátságot, segítőkészséget, mint a bencédi egyletesek részéről, nemigen tapasztaltam. Különböző rendezvényeket szerveznek: gyermektábor, falunapot, előadásokat, szüreti bált (az ebből származó bevételük egy részét az egyházközségnek adományozták!). Egyházköri képviselőként nagyon elégedett és büszke vagyok rájuk. És meg szeretném köszönni a helyi lelkeseknek a segítségét, a támogatást, hogy az odaérkezése óta eltelt rövid időszakban ilyen egylet alakulhatott ki.

Egyházköri találkozó van kilátásban! A székelyszentmihályi egyletesek az őszi folyamán egyházköri találkozót szeretnének szervezni. Nagy lelkesedéssel készülnek a találkozó megszervezésére.

A tanév elején számos fiatal egyletes kezdte meg középiskolai tanulmányait a Székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumban. Egyházköri egyletvezető-társaimmal „suli-egylet” beindítását tervezzük, amelynek tevékenységében kisebbfajta vezetőképző is helyet kapna. Reméljük, hogy ezáltal is segíteni tudunk az egyletezni próbáló lelkes fiataloknak.

Egyházkörünk egyletei „mély álmukból” kezdenek feléledni, és remélhetőleg visszanyerik egykori lendületüket. Egylet, barátság, összetartás, kitartás – nagy szavaknak tűnnek, ám nem elérhetetlenek. Csupán észre kell venni az apró örömeiket. Ha ez sikerül, akkor képesek leszünk a boldogságot közel engedni magunkhoz, és sikerül nagyobb célokat is elérni az életben. Mindez talán az egyletezéssel kezdődik...

Kertész Ágnes

Kedves Gyermeked, kedves Barátaink!

Szeretettel köszöntünk, és kívánunk mindannyitoknak sok sikert és örömet az új tanévben. Ehhez szeretnénk mi is hozzájárulni, s így újból jelentkezünk a nyári szünet után a gyermekrovattal. Gondoltuk, kedvelitek a meglepetést. Ezért közös játékunk új formában jelentkezik.

Ezután egy teljes oldalon találjátok meg azokat a feladatokat, amelyeket nektek kell majd megoldanotok – például betűrejtvényt, keresztrejtvényt –, vagy éppen kitalálni, hogy a különös szójátékban milyen bibliai tanítás olvasható, esetleg megjelölni egy labirintusból kivezető utat, amely egy híres esemény dátumához vezet. Lényegében játéksorozatunkat izgalmas és tanulságos fejtörőnek tervezzük, amely segít, hogy játékosan megismerjétek a Biblia különös és csodálatos világát, egyházunk és magyar népünk tanulságos történelmét, sőt a világban élő hittestvéreink színes életét, szokásait, anyanyelvünk rejtelmait, szülőföldünk gazdagságát – unitárius hitünk tükrében.

A helyes válaszokat természetesen értékeljük a feltüntetett pontérték alapján, hogy a legtöbb pontszámot összegyűjtött versenyzőink elnyerhessék jól megérdemelt jutalmukat, a felejtetetlen nyári táborokat, jó CD-lemezeket, értékes könyveket. Ezért arra kérünk, a feladatok megoldásait postán küldjétek el a megadott címre.

Kíváncsian várjuk válaszaitokat.

Kívánunk eredményes és kellemes fejtörést Marosvásárhelyről és Nagyajtáról: Nagy Gizella és Fekete Levente játékvezetők.

Aiszoposz – Esopus – Ezópusz
(görög író, i. e. VI. század)

A halak és a kormorán*

Volt egyszer egy öreg kormorán, akinek öregségére igen nehéz volt halat fognia. Ezért cselhez folyamodott. Elment a halakhoz, hogy megmondja nekik, nagy veszély leselkedik rájuk, mert a nagy ellenségük közeledik, aki majd egytől-egyig fel akarja falni őket.

A halak kétségbeesve kértek tanácsot tőle. A kormorán azt válaszolta, hogy keressenek más vizet maguknak.

– De hát nekünk nincs lábunk, és nem tudunk repülni, hogy jutunk el egy másik tóba?

– Majd én átviszlek benneteket a csőrömben – válaszolta a kormorán.

A halak megörültek, a madár pedig egy sekély tóba telepítette őket, ahol vígan lakmározott belőlük. A halak a saját kárunkon tanulták meg, hogy hamis barát szavai mögött gonoszság lapul.

* kormorán: más néven *kárókatona* – halászmadár fajta

A barátságról: Van ember, aki bajba juttatja embertársait, de van olyan barát, aki ragaszkodóbb a testvérnél. (Példabeszédek 18,24)

Mit olvashatunk még a barátságról a Példabeszédek 16. és 17. részének egy-egy versében? Két verset kell beküldened a Bibliából! (10 pont)

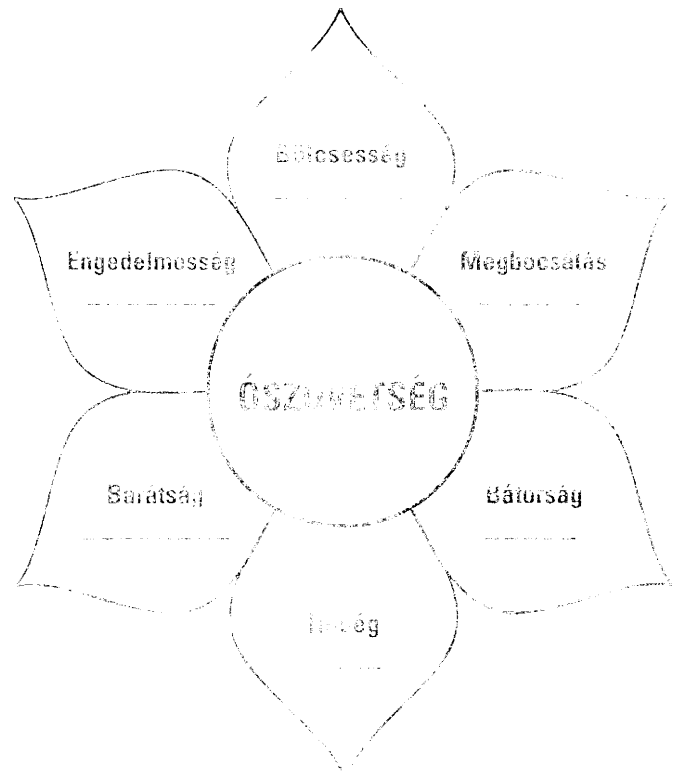
Beküldési határidő: december 1.

Leveleiteket, megoldásaitokat az alábbi címre várjuk:

Fekete Levente
527005 Aita Mare
Str. Főút 349. jud. Covasna

Biblia- virág

A virág szirmaiban szavakat olvashatsz. Ezek mind jellemzők valamelyik bibliai személyre. **Társítsd a megadott neveket ezekkel a szavakkal: Salamon, Ruth, Dávid, Ábrahám, József, Jonathán.** (12 pont)

Csupa négybetűs

Ha a keresztrejtvényben a számozott betűket egymás után írod, egy jelentős unitárius ünnep nevét olvashatod. **Küldd be az ünnep nevét, és írd meg egy rövid imát ez alkalomra!** (32 pont)

1. Gyomirtó eszköz
2. Kelengyész ...
3. KOROG a gyomra
4. Alföld
5. Eszes
6. Öreg
7. Tejtermék
8. Muzsika
9. ...-bákom
10. Őz kicsije

1.		8	
2.	7	11	
3.		5	
4.			9
5.			2
6.			1
7.	12		
8.	3		
9.	6		
10.		4	10

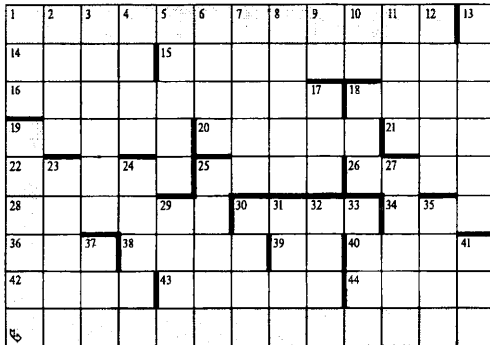
Munkastílus

Gyerekek látják, hogy egy férfi az erdőben egy zsebkéssel nyiszal egy fát. Megkérdezik:

- A bácsi mit csinál?
- ...! - feleli a férfi. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része. 14. Száraz levélszőnyeg. 15. Spanyol tartomány lakója. 16. Műszaki sebeség ellenőrzés az országúton. 18. Hull. 19. Tragédia. 20. Változik a kamasz hangja. 21. Gotovac hőse. 22. Pemzli. 25. Fundamentum. 26. Eszménykép. 28. Széled a tömeg. 30. Nem csak egy. 34. Sepsiszentgyörgy folyója. 36. Épületmaradvány. 38. Önkiszolgáló, bizalmasan. 39. Fába vés. 40. Tamási Áron hőse. 42. Kairó lakója. 43. Árvíz elleni építmény felvigyázója. 44. Ibsen műve.

Függőleges: 1. Hátsó rész. 2. ... István, magyar színész volt. 3. Piroska megmentője. 4. Vezetékben kering. 5. Malom része. 6. Hegycsúcs. 7. Régi magyar férfinév. 8. Idegen női név. 9. Keleti táblajáték. 10. Nagynap közepe! 11. Francia folyó. 12. Egyiptom fővárosa. 13. Éles hangon kiált. 17. Jogtalan jövedelem. 18. Elemér, becézve. 19. A poén befejező része. 23. Meztelen. 24. Valamit időben megelőzően. 25. Ősi nép volt. 27. Csomagoló eszköz. 29. Német női név. 30. Jugoszláv diktátor volt. 31. Darál. 32. Björn ..., svéd teniszcsillag volt. 33. Szánó - ..., bánkódó. 35. Adósságot megad. 37. Harap. 41. Kerti házikó.

Felesleges!

Egy hölgy a macskájának akar zsebedényt vásárolni. Az eladó megkérdezi:

- Legyen rajta felirat: **A macska edénye?**
- Felesleges! - mondja határozotlan a hölgy. ...! (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén második része. 13. Elmélázik. 14. Óriási. 15. ... right, minden rendben, angolul. 16. Trópusi betegség. 18. Tartó. 19. Furfangos. 21. Amerikai cigaretta márka. 22. Van ilyen halász is, vadász is. 23. Kígyóhang. 24. Magyar focista (Krisztián). 27. ... Miklós, Mikszáth-alak. 29. Mázol. 31. Látószerv. 32. Oroz. 34. Idecipel. 35. Fekvőbútor. 36. Vagdalt húsetel. 39. Kerti szerzám. 40. Középen kever! 41. Kínai kommunista diktátor volt. 43. Paradicsom. 44. Fékez.

Függőleges: 1. A poén első része. 2. Falu egyik része. 3. Bört cserez. 4. Valós. 5. Hajnal része! 6. Én, latinul. 7. Metro Goldwyn Mayer, röviden. 8. Sportszer márka. 9. Az Olsen banda főnöke. 10. Női név. 11. Bolond ..., Arany műve. 12. Hint. 17. Be fog következni. 20. Hírös alföldi magyar város. 21. Motorkerékpár márka. 25. Nem esik tovább az eső. 26. Hidrogén-klorid. 28. A Steaua labdarúgója (LOVIN). 30. Detektív követi. 33. Magyar író-szerkesztő-költő volt (Lajos). 34. Madárriogató szó. 36. Mező. 37. Tromf. 38. Fiat-típus. 42. Latin kettős hangzó.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **december 5-e.** Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét decemberi lapszámunkban közöljük.

Augusztusi rejtvényeink megfejtése: **Nagy mázli:** Még az a szerencse, hogy te nem vagy szívbeteg; **A pincér magyarázata:** Várjon csak, majd kiderül, ha kihozzák a számlát.

Könyvjutalmat nyert **Bényi Balázs** küküllődombói olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Győrő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:

Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,

B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:

Verbum Egyesület,

Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.

A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Adorjani Gyöngyvér** ny. postatisztviselő, tiszteletes asszony (Sepsiszentkirály), **Berei István** lelkész (Kissolymos), **de Vries, Greteke**, remonstráns lelkész (Amersfoort, Hollandia), **Ferenczi Enikő** teológiai oktató, PTI, kórházlelkész (Kolozsvár), **Ferenczi Mária Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Józsa Emese Rozália** tiszteletes asszony (Torda), **Kertész Ágnes** diák, köri vezető (Fiatfalva), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Maroszentgyörgy), **Rácz Norbert** ifjúsági lelkész, ODFIE-alelnök (Kolozsvár), **Szathmáry-Incze Kornél** lelkész (Alsóajra)